

Cilt/Volume: 4

Sayı/Issue: 2

Aralık/December 2015

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION

International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

2015-4

2

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

Cilt/Volume: 4, Sayı/Issue: 2, Aralık/December 2015

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat Balyemez

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayıma Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: bufad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BÜEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat Balyemez

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBASIS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: bufad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

YAYIN DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ALKAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ	Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ARIKAN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Safure BULUT	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Recai DOĞAN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET	Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Aziz KILINÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ÖZBAY	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SABAN	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz TAŞKESENİGİL	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal TOSUN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin TURAN	Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Selma YEL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bahri ATA	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Eyyup COŞKUN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Erol DURAN	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga GÜYER	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Emine KOLAÇ	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay YAZICI	Niğde Üniversitesi

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS ISSUE

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan KARADÜZ	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Osman ALAKUŞ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe OKVURAN	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Berna CANTÜRK GÜNHAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Cemal TOSUN	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR	Yunus Emre Enstitüsü
Doç. Dr. Çiğdem KILIÇ	Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Duygu Piji KÜÇÜK	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal TATAR	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma ŞAŞMAZ ÖREN	Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Fatime BALKAN KIYICI	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Gizem SAYGILI	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan DEMİRCİOĞLU	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gülsen ÜNVER	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hünkâr KORKMAZ	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Altan KURNAZ	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Barış HORZUM	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa BAŞARAN	Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa KURT	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan KILDAN	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Salih Zeki GENÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Sevgi KINGİR	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Şebnem Kandil İNGEÇ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY	Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga KABACA	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Türkay Nuri TOK	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf CERİT	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Zarife SEÇER	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aslıhan OSMANOĞLU	Trakya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aynur PALA	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bekir Necati ALTIN	Niğde Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Emrullah YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN	Hacettepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esen ERSOY	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esin ERGÜN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cansel KADIOĞLU	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürcan UZAL	Namık Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürsoy MERİÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hülya KUTU	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin EŞ	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlker CIRIK	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlknur GÜVEN	Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemal Zeki ZORBAZ	Mustafa Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemalettin PARLAK	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Hülya ÜNAL KARAGÜVEN	Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİLGİN	Çukurova Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Onur CESUR	Maltepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Neslihan BAY	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nurhan ÖZTÜRK GEREN	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YİRCİ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sadet MALTEPE	Balıkesir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Safiye ASLAN	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sefa DÜNDAR	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SOYDAN	Mevlana Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sevan NART	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel SADİ YILMAZ	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Songül GİREN	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY	Düzce Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI	Amasya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tuncay Yavuz ÖZDEMİR	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KIYMAZ	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz TONBUL	Ege Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Özge ELİÇİN	Uludağ Üniversitesi
Dr. Hayriye Tuğba ÖZTÜRK	Ankara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Firdevs GÜNEŞ		
Başlık ve Zihni Yönlendirme <i>Title and Guiding Mind</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131232	290-305
Belgin BAL İNCEBACAK		
Müzedede Drama: Heykel ve İmgelem Kavramı <i>Drama at the Museum: The Concept of Sculpture and Imagination</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000222	306-318
Özgür EROĞLU		
Eğitim Fakültesi Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Armoni Bilgi ve Becerilerine İlişkin Görüşleri <i>Faculty of Education Graduate Music Teachers' Opinions on their Harmony Knowledge and Skills</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143436	319-330
Yeliz ÇELEN		
İlköğretim Öğretmenlerinin Matematiğe Yönelik Tutumlarının Öğretmen Özellikleri Açısından İncelenmesi <i>Review of Primary School Teachers' Attitude towards Mathematics in the Framework of their Teaching Features</i>	Doi: 10.14686/buefad.01263	331-343
Melike YAVUZ TOPALOĞLU - Fatime BALKAN KIYICI		
Fen Bilimleri Programlarının Karşılaştırılması: Türkiye ve Avustralya <i>Comparison of Science Curriculum: Turkey and Australia</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000266	344-363
Cafer ÇARKIT – Adnan KARADÜZ		
Ortaokul Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Bağlamında Yazma Becerisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri <i>Teachers' Perceptions in Teaching Writing Skills in the Context of Middle School Authorship and Writing Skills Course</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000137223	364-381
Oğuz DİLMAÇ – Cihan İNANÇ		
Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öz Yeterlik Düzeyleri <i>The Self-Sufficiency Levels of Classroom Teachers about Visual Arts Course</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000254	382-400
Ayşe Belgin AKSOY – Hurşide Kübra ÖZKAN		
Çocukların Bilişsel Tempoları İle Sosyal Problem Çözme Becerilerinin Bazı Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi (Kırklareli İl Merkezi Örnekleme) <i>Examination of Children's Cognitive Tempo and Social Problem-Solving Skills Regarding Some Demographic Characteristics (A Sample Study of Kırklareli City Centre)</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136006	401-417
Feyza GÜN – Hilal BÜYÜKGÖZE		
Araştırma Görevlilerinin Bireysel Gelişim İnişiyatifinde Özyeterliğin Rolü <i>The Role of Self-Efficacy on Personal Growth Initiative among Research Assistants</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000139086	418-432

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Ali KIRKSEKİZ - Mehmet UYSAL – Onur İŞBULAN - Özcan Erkan AKGÜN		
Mübin KIYICI – Mehmet Barış HORZUM		
Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine Eleştirel Bir Bakış: Problemler, Beklentiler ve Çözüm Önerileri <i>A Critical View to School Experience and Application of Teaching Courses: Problems, Expectations and Solution Suggestions</i>		433-451
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000250	
F. Ceyda ÇINARDAL - Levent ÇINARDAL – Binali ÇATAK		
Mesleki Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Eğilimleri <i>Critical Thinking Tendency of Students at Higher Education Institutions Providing Professional Music Education</i>		452-465
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000240	
Güngör KESKİNKILIÇ YUMUŞAK		
Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri Ve Mesleğe Yönelik Tutumları <i>Reflective Thinking Tendencies of Preservice Teachers and their Attitudes towards the Teaching Profession</i>		466-481
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000206	
Ensar AYDIN - Süleyman Erkam SULAK		
Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Değer” Kavramına Yönelik Metafor Algıları <i>Metaphor Perception of Prospective Primary School Teachers for “Value” Concept</i>		482-500
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000148420	
Abdullah Çağrı BİBER – Ziya ARGÜN		
Matematik Öğretmen Adaylarının Tek ve İki Değişkenli Fonksiyonlarda Limit Konusunda Sahip Oldukları Kavram Bilgileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi <i>The Relations Between Concept Knowledge Related to the Limits Concepts in One and Two Variables Functions of Mathematics Teachers Candidates</i>		501-515
	Doi: 10.14686/buefad.26967	
Arzu ÖZYÜREK – Fatih AKÇA		
Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Oyuncak Profillerinin İncelenmesi <i>An Examination of the Toy Profiles of the Children with Mental Deficiency</i>		516-529
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000142122	
Aysun DOĞUTAŞ		
Cultural Intelligence Level of Turkish Teacher Candidates in Globalized World <i>Küreselleşen Dünyada Türk Öğretmen Adaylarının Kültürel Zekâ Seviyeleri</i>		530-547
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131990	
Ali SICAK – Mehmet BAŞÖREN		
Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bartın Örneği) <i>An Investigation of High School Students Academic Motivation in Related to Various Variables (Bartın Samples)</i>		548-560
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000239	
Songül GİREN – Emre DURAK		
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyuncak Kavramına İlişkin Metaforik Algıları <i>Early Childhood Education Teachers’ Metaphors about Toy Concept</i>		561-575
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143590	
Erdal TATAR		
Bir Kimyasal Problem Çözme Tekniği: Stokiyometrik Haritalama <i>A Chemical Problem Solving Technique: Stoichiometric Mapping</i>		576-585
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138529	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Yavuz ERİŞEN - Fazilet YAVUZ BİRBEN - Hatun SEVGİ YALIN - Pinar OCAK	
Üstün Yetenekli Çocukları Fark Edebilme ve Destekleme Eğitiminin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi <i>The Awareness and Support Training for Gifted Children: The Impact on Teachers</i>	586-602
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000137872	
Ahmet AKIN – Mehmet BAŞÖREN	
Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliği <i>The Validity and Reliability of Turkish Version of the Perceived Empathic and Social Self-Efficacy Scale</i>	603-610
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000235	
Ercan ATASOY – Neslihan UZUN – Berna AYGÜN	
Dinamik Matematik Yazılımları ile Desteklenmiş Öğrenme Ortamında Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin İncelenmesi <i>Investigating Pre-service Teachers' Technological Pedagogical Content knowledge in Learning Environment Supported by Dynamic Mathematics Software</i>	611-633
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143622	
A. Oğuzhan KILDAN – Berat AHİ	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilimsel Çalışmalara Yönelik Okuma Alışkanlıkları <i>Reading Habits of Scientific Studies For Pre-School Teachers</i>	634-650
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000251	
Tuncay CANBULAT - Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ - Fatma ERDOĞAN – Ayşe YEŞİLOĞLU	
Sınıf Öğretmeni Adaylarında Empatik Eğilim Düzeyi ve Geleceğe Dönük Beklenti <i>The Level of Hopelessness and Empathic Tendency of a Group of Class Teacher Candidates</i>	651-665
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145067	
Nail İLHAN - Yakup DOĞAN – Özge ÇİÇEK	
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” Dersindeki Yaşam Temelli Öğretim Uygulamaları <i>Preservice Science Teachers' Context Based Teaching Practices in “Special Teaching Methods” Course</i>	666-681
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143534	
Rıza SALAR – Ümit TURGUT	
Implementing Differentiated Instruction on Pre-Service Physics Teachers: Agendas <i>Fizik Öğretmen Adaylarına Farklaştırılmış Öğretimin Uygulanması: Ajandalar</i>	682-695
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136908	
Fadime KOÇ DAMGACI - Yeliz KAYA - Rafet GÜNAY	
David Fetterman’ın Değerlendirme Modeli: Yetkilendirme Değerlendirmesi <i>David Fetterman’s Evaluation Model: Empowerment Evaluation</i>	696-710
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000139306	
Sinem ATIŞ – Mustafa ARSLAN	
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dilsel Becerilerin Gelişimine Etkisi Bakımından Ders Materyallerinin Önem Derecelerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) İle Belirlenmesi <i>Determining the Importance Level of Teaching Materials by Using Analytic Hierarchical Process (AHP) in Terms of Their Influence Over the Development of Language Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language</i>	711-726
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136908	
Gökmen ARSLAN	
Psikolojik İstismar Ölçeği (PiÖ) Geliştirme Çalışması: Ergenlerde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi <i>Development Psychological Maltreatment Questionnaire (PMQ): Investigating Psychometric Properties in Adolescents</i>	727-738
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000146983	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Fatma SUSAR KIRMIZI – Ceren SAYGI		
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Algıları <i>Elementary Teacher Candidates' Self-Efficacy Perceptions towards Using the Creative Drama Method</i>		739-750
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000144840	
Burçin GÖKKURT – Tuğba ÖRNEK - Fatih HAYAT – Yasin SOYLU		
Öğrencilerin Problem Çözme ve Problem Kurma Becerilerinin Değerlendirilmesi <i>Assessing Students' Problem-Solving and Problem-Posing Skills</i>		751-774
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145637	
Soner DOĞAN – Celal Teyyar UĞURLU - Orhan KAYA		
Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin Algı ve Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi <i>Evaluation of School Administrators' Ethical Leadership Behaviors According Teachers' Perceptions and Opinions</i>		775-789
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145818	
Cemil KIRIM – Necati HIRÇA		
Lise Öğrencilerinin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Fen Okur-Yazarlığına Göre Değerlendirilmesi <i>The Evaluation of High School Students' Personal Hygiene Habits Based on Science Literacy</i>		790-802
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138700	

Üstün Yetenekli Çocukları Fark Edebilme ve Destekleme Eğitiminin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi*

Yavuz ERİŞEN, Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, erisenyavuz@gmail.com
Fazilet YAVUZ BİRBEN, Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, faziletyavuz@hotmail.com
Hatun SEVGİ YALIN, Psikolog, Enderun Yetenekli Çocuklar Merkezi, hatunsevgiyalin@gmail.com
Pinar OCAK, Psikolojik Danışman, Bağcılar Rehberlik Araştırma Merkezi, ocakpinar@gmail.com

Öz: Bu araştırma; “Özel Yetenekli Bireylerin Belirlenmesi Yöntem ve Teknikleri Kursu” programının öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri konusunda farkındalık kazanmalarına etkisini değerlendirmek üzere karma desende gerçekleştirilmiştir. Program, İstanbul Bağcılar Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) uzmanlarınca otuz saat olarak yürütülmüştür. Eğitim çalışmasına ilkökul ve ortaokul düzeyinden 87 öğretmen katılmıştır. Eğitimin etkililiğini değerlendirmek için öğretmenlere eğitimlerin başında ve sonunda Şahin (2013a) tarafından hazırlanan “Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi” uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin öntest ve sontest puanları arasında .01 düzeyinde anlamlı bir artış olduğu bulunmuştur. Ayrıca, ölçeğin, “Üstün Yetenek ve Yeteneği Etkileyen Etmenler”, “Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri” ve “Üstün Yetenekli Çocukların Belirlenmesi” alt ölçeklerinin de öntest ve sontest puanları arasında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu, eğitimlerin öğretmenlerin bilgi düzeylerini arttırdığı görülmüştür. Eğitim programı sonunda yapılan görüşmelerde; öğretmenler programı yararlı bulduklarını ve üstün yetenekli öğrenciler konusunda farkındalık kazandıklarını dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli çocuklar, Üstün yeteneğin belirlenmesi, Öğretmen farkındalığı, Öğretmen eğitimi, Hizmetiçi eğitim

The Awareness and Support Training for Gifted Children: The Impact on Teachers

Abstract: This research conducted throughout a training program designed for the purpose of allowing teachers to gain awareness and increase their knowledge about qualities of gifted children. Mixed research method was used and the training program was 30 hours in total. The program was carried out in Bağcılar Municipality by İstanbul Bağcılar Counseling and Research Center experts. Primary school and secondary school teachers, in total 87 teachers attended the program. In order to evaluate the effectiveness of the program, teachers were asked to fill out Knowledge Test About Talented Students prepared by Şahin (2013a) at the beginning and at the end of the program. Results revealed that there is a statistically significant difference between pretest and posttest results of teachers. The significant difference is also found between subtests of test which are “Gifted and Factors that Influence Gifted”, “Qualities of Gifted Children” and “Identifying Gifted Children”. Results show that the training program increased the teacher’s information level about gifted children. Upon analyzing the interviews done with the teachers after the course, it is clear that the teachers benefitted from the course and improved their awareness of gifted children.

Key Words: Gifted children, determining the talent, teacher awareness, teacher training, inservice training.

* Bu çalışma IV. Ulusal Üstün Zekâlı ve Yeteneklilerin Eğitimi Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Dünyanın gelişim süreci incelendiğinde her bir dönemin yaşanılan koşulların gerektirdiği ihtiyaçlara bağlı karakteristik özelliklerinin olduğu görülür. Bilgi toplumu olarak tanımlanan bugünün dünyasında farklılık yaratan ve sonuçları belirleyecek olan faktör; bilgi ve onu inşa eden beyin gücüdür (İnce ve Oktay, 2006). Topluma yön verecek bilgiyi, buluşları, sanatı, edebiyatı üretenlerin, ya da topluluklara yön veren liderlerin üstün yetenekli kişiler olduğu gerçeği bu konunun önemine dikkat çekmektedir (Çağlar, 2004).

Üstün yetenek ve üstün zekâ kavramları sıklıkla birlikte kullanılır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim Konseyi, 1991 yılında Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimi Komisyon Raporu'nda üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarını üstün yetenek başlığı altında toplamıştır. Üstün yetenekli çocuklar; zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen çocuklar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2007).

Kavramın tarihsel gelişimi incelendiğinde, bilim insanlarının üstün zekâ-yetenek kavramına birbirinden farklı tanımlar yaptıkları da görülmektedir. Binet ve Simon (1904), "belirli bir amaca yönelmek ve ulaşmak amacıyla direnme ve uyum sağlayabilmek için kendini eleştirebilme eğilimi", Terman (1925), "kavram oluşturma ve bunların önemini belirleyebilme yeteneği", Thorndike (1927), "doğuştan gelen veya sonradan kazanılan zihinsel çağrışımların toplamı", Gardner (1993), "bireyin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi" olarak üstün zekâ-yetenek kavramını tanımlamışlardır (akt. MEB, 2013, s.35).

MEB, Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planında (ÜYBSUP) yer alan verilere göre Türkiye'de yıllık doğum sayısının ortalama 1.250.000 olduğu göz önüne alındığında, 3-18 yaş arasında yaklaşık 18.750.000 çocuk olduğu varsayılmaktadır. Üstün yeteneklilik konusunda kabul edilen yüzdeler dilime göre (%2-3) Türkiye'de 375.000 ile 562.000 arasında çocuğun üstün yetenekli olduğu tahmin edilmektedir" (MEB, 2013, s. 40).

Üstün yetenekli çocukların eğitim ihtiyaçları göz önüne alındığında, okullardaki eğitim programlarının bu ihtiyacı gideremediği, çünkü ortalama gelişim gösteren öğrencilere yönelik olarak hazırlandığı görülmektedir. Bu durumun çözümüne katkı olması için; normalin dışında gelişim gösteren öğrenciler, okuldaki öğretmenleri tarafından İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'ne bağlı olan Rehberlik Araştırma Merkezleri'ne (RAM) yönlendirilmekte, uygun görülmesi durumunda destek eğitimi alma imkânına kavuşmaktadırlar (MEB, 2001).

Dünyada öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri, üstün yetenekli öğrenciler için ek eğitim sağlayan kurumlara aday göstermesi yaygın olarak tercih edilen bir yöntemdir. Üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesi konusunda öğretmenler bilgili ve aktif olduğunda eğitimin kalitesi artar ve üstün yeteneklilerin belirlenmesi süreci daha nitelikli hale gelir. Öğretmenler, kontrol listeleri, öğretmen gözlem skalası ve öğrenci portfolyosu gibi araçlar yardımı ile kendi gözlemlerini destekleyebilirler. Öğretmenin üstün yetenekli çocukların özellikleriyle ilgili hazırlanmış bir gözlem ölçeği kullanması, ebeveynlerden aldığı bilgiyi değerlendirmesi ya da herhangi bir/birkaç alanda gösterdiği yüksek performansla tanıklık etmesi öğrencisini üstün yetenekli çocukların eğitim aldığı bir programa yönlendirmeye karar vermesine destek olacaktır (Smith, 2012).

Öğrencilerin üstün yetenek programlarına dahil edilmelerinde öğretmenlerin aday gösterme yönteminin etkililiği yaklaşık son otuz yıldan beri araştırmaların konusu olmuştur. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular, belirgin bir dereceleme ölçütü kullanıldığında öğretmenlerin kendi sınıflarındaki yetenekli öğrencileri belirleyebildiklerini öne sürmektedir

(Renzulli, 1986. Bu sebeple; öğretmenlere, aday gösterme sürecinden önce, öğrencilerini hangi kriterlere göre değerlendirmeleri gerektiği hakkında bilgilerin aktarılması ve bir farkındalığın oluşturulması gerekmektedir (Akar ve Uluman, 2013).

Öğretmenler üstün yetenekli çocuklarla ilgili eğitim aldıklarında bu çocukları daha doğru bir şekilde tespit edebilmekte ve yönlendirebilmektedir (Rakow 2011). Öğretmenlerin üstün yetenekli çocukların özellikleri konusunda bilgi ve beceri düzeylerini arttırmak ve sınıflarında bu kapsama giren çocukların ihtiyaçlarını göz önüne alarak eğitim sürecini planlama konusunda farkındalık kazandırmak önemlidir.

Bu bağlamda, bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermekte olan Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı'nın özel yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili standart programları arasında yer alan beş modülden biri olan "Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu" eğitim programının öğretmenlerin bilgi düzeylerini arttırmaya yönelik etkisi ile öğretmenlerin programın işlevselliğine yönelik görüşleri araştırılmıştır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Eğitim programına katılan öğretmenlerin;

1. Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi alt boyutları öntest ve sontest puan ortalamalarına arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi öntest ve sontest puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi öntest ve sontest puan ortalamaları sınıf öğretmeni veya branş öğretmeni olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi öntest ve sontest puan ortalamaları mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Uygulanan programın işlevselliği ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırma nicel ve nitel yöntemin birlikte kullanıldığı karma desende gerçekleştirilmiştir. Balcı (2011), nitel ve nicel araştırmaların birlikte kullanıldığı araştırmaların; yöntemlerin sadece birinin kullanıldığı duruma göre daha güçlü olduğunu, araştırma sorularına daha iyi cevap verme konusunda ve veri kaçırmayı önlemede daha yeterli olduğunu belirtmiştir. Araştırmanın deseni ise; açılımlı sıralı desenle yürütülmüştür. Bu desen, araştırmanın nicel bir araştırma ile başladığı, ikinci aşama ile özel sonuçlar arandığı karma yöntem desendir. İkinci aşamanın amacı, nicel veride ortaya çıkan yönelimleri ve ilişkileri daha iyi açıklamaktır (Creswell ve Plano-Clark, 2014). Araştırmanın nicel verileri, tek grup öntest-sontest uygulamalı yarı-deneysel yöntemle, nitel verileri ise görüşme yoluyla elde edilmiştir. Yarı deneysel çalışmalar, nedensellik koşullarının bir kısmının karşılanmasıyla çalışmanın doğası gereği mümkün olmadığı durumlarda tercih edilen deneysel çalışmalardır (Erkuş, 2013). Görüşme, gözlemlenemeyen davranışlar, duygular ve kişilerin etraflarındaki dünyayı nasıl ifade ettiklerini öğrenmek, geçmişte yaşanan ve tekrar edilmeyecek durumlar hakkında bilgi edinmek istendiğinde başvurulacak bir yöntemdir (Merriam, 2013).

Araştırmanın nicel boyutunda; öğretmenlere eğitimden önce, üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili bilgi düzeylerini ölçen çoktan seçmeli bir bilgi testi uygulanmıştır. Aynı bilgi testi eğitimlerin bitiminde de uygulanarak eğitimlerin etkililiği değerlendirilmiştir. Nitel boyutunda

ise; programın bitiminde gönüllü olan öğretmenlerle, farklı branştan olmaları göz önünde bulundurularak, aynı branştan en fazla iki kişi olacak şekilde beş kişi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

2.1.Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu

Milli Eğitim Bakanlığı 4.1.1995 tarih 22161 sayılı resmi gazetede yayımlanan Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği'ne göre öğretmenlerin meslek içerisinde gelişen ve değişen şartlara göre eğitimleri öngörülmüştür. Bu hizmetler Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermekte olan Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Özel yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili grup başkanlığın standart programları arasında beş modülden oluşan eğitim programı bulunmaktadır. Bunlar;

1. Özel Yetenekli Bireylerin Belirlenmesi Yöntem ve Teknikleri Kursu
2. Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Kursu
3. Özel Yetenekli Bireyler ve Eğitimleri Kursu
4. Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu
5. Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Etkinlik Geliştirme Kursu'dur.

Bu araştırma dahilinde “Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu” isimli modül eğitim programı uygulanmıştır. Üstün yetenekli çocukların özellikleri ve sınıf ortamında fark edilmeleri, destek eğitim imkanları ve aile eğitimi gibi konularda bilgi vermeyi amaçlayan bir program olup, kapsam olarak aşağıda belirtilen konu başlıklarını içermektedir (MEB, 2015):

1. Özel Yetenek Türleri
2. Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri
3. Özel Yetenekli Çocukların Aileleri ve Toplumla İlişkileri
4. Özel Yetenekli Çocuklarda Aile Desteği
5. Özel Yetenekli Çocukların Hakları ve İhtiyaçları
6. Özel Yetenekli Çocuklar İçin Eğitim Olanakları
7. Özel Yetenekli Bireylerin İş ve Kariyer Olanakları

Bu modül eğitim programı, Bağcılar RAM uzmanlarınca uygulanmış, planlanması sürecinde Bağcılar Belediyesi Enderun Yetenekli Çocuklar Merkezi uzmanlarının da desteği ve önerileri alınmıştır. Planlanan program, önce okul müdürlüklerine İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından resmi yazı gönderilerek duyurulmuş, okulda öğrencileri bilinçli olarak gözlemlene ve üstün yeteneklileri yönlendirme bilinci kazandırma amacıyla olduğu belirtilmiştir. Gönüllü katılımın olduğu kurs 07-18 Nisan 2014 tarihleri arasında hafta içi her gün mesai saatleri dışında üç saat olarak planlanmış olup, on günde tamamlanmıştır. Eğitim sürecinde sunum yoluyla öğretim, örnek olay yöntemi, alan gezisi, soru-cevap yöntemi gibi yöntemler teknoloji desteğiyle uygulanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu oluşturmak için “Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu” programı İstanbul Bağcılar'daki ilkokul ve ortaokullara İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü kanalıyla resmi olarak duyurulmuş, gönüllü katılım sağlanacağı belirtilmiştir. Öğretmenlerin belirlenmesinde her okuldan en az bir öğretmen olması ve paylaşımcı, dinamik öğretmenlerin katılımının sağlanması konusunda RAM yetkililerince yönlendirme yapılması istenmiştir. Eğitim programına 87 öğretmen kayıt olmuştur. Bu şekilde oluşturulan çalışma grubunun özellikleri aşağıdaki tablolarda özetlenmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Cinsiyet, Eğitim Durumu, Kıdem, Branşı, Görev Yapılan Okul Değişkenlerine Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kadın	51	58,62
	Erkek	36	41,38
	Toplam	87	100,00
Eğitim Durumu	Lisans	83	95,40
	Yüksek Lisans	4	4,60
	Toplam	87	100,00
Kıdem	0-4 Yıl	39	44,83
	5-9 Yıl	29	33,33
	10-14 Yıl	11	12,64
	15-19 Yıl	8	9,20
	Toplam	87	100,00
Branş	Branş Dersi Öğretmenliği	51	58,62
	Sınıf Öğretmenliği	36	41,38
	Toplam	87	100,00

Tabloda da görüldüğü üzere, çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin; 51'i (%58,62) kadın; 36'sı (%41,38) erkektir. 83'ü (%95,40) lisans; 4'ü (%4,60) yüksek lisans düzeyinde eğitim almıştır. 39'u (%44,83) 4 yıl veya daha az; 29'u (%33,33) 5-9 yıl; 11'i (%12,64) 10-14 yıl; 8'i (%9,20) 15-19 yıl mesleki kıdeme sahiptir. 36'sı (%41,38) sınıf öğretmenliği; 51'i (%58,62) ise branş öğretmenidir.

590

Tablo 2: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin Diğer Özelliklerinin Dağılımı

		f	%
Daha önce bu konuda eğitim aldı mı?	Hayır	79	90,95
	Evet	8	9,05
	Toplam	87	100,00
Sınıfında üstün yetenekli çocuk var mı?	Hayır	43	49,42
	Evet	40	45,98
	Emin Değilim	4	4,60
	Toplam	87	100,00
Okulunda üstün yetenekli olarak tanılanan çocuk var mı?	Emin Değilim	48	55,17
	Evet	7	8,05
	Hayır	32	36,78
	Toplam	87	100,00

Tabloda da görüldüğü gibi, çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin 79'u (%90,95) daha önce bu konuda eğitim almadığını; 8'i (%8,05) eğitim aldığını dile getirmiştir. Öğretmenlerin 43'ü (%49,42) sınıfında üstün yetenekli çocuk olmadığını; 40'ı (%45,98) sınıfında üstün yetenekli çocuk olduğunu; 4'ü (%4,60) sınıfında üstün yetenekli çocuk olup olmadığı konusunda emin olmadığını belirtmiştir. 48'i (%55,17) sınıfında veya okulunda üstün yetenekli olarak tanılanmış çocuk olup olmadığı konusunda emin olmadığını; 7'si (%8,05) olduğunu; 32'si (%36,78) olmadığını ifade etmiştir.

Tabloda da görüldüğü üzere, çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin; 51'i (%58,62) kadın; 36'sı (%41,38) erkektir. 83'ü (%95,40) lisans; 4'ü (%4,60) yüksek lisans düzeyinde eğitim almıştır. 39'u (%44,83) 4 yıl veya daha az; 29'u (%33,33) 5-9 yıl; 11'i (%12,64) 10-14 yıl; 8'i (%9,20) 15-19 yıl mesleki kıdeme sahiptir. 36'sı (%41,38) sınıf öğretmenliği; 51'i (%58,62) ise branş öğretmenidir.

Tablo 2: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmenlerin Diğer Özelliklerinin Dağılımı

		f	%
Daha önce bu konuda eğitim aldı mı?	Hayır	79	90,95
	Evet	8	9,05
	Toplam	87	100,00
Sınıfında üstün yetenekli çocuk var mı?	Hayır	43	49,42
	Evet	40	45,98
	Emin Değilim	4	4,60
	Toplam	87	100,00
Okulunda üstün yetenekli olarak tanılanan çocuk var mı?	Emin Değilim	48	55,17
	Evet	7	8,05
	Hayır	32	36,78
	Toplam	87	100,00

Tabloda da görüldüğü gibi, çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin 79'u (%90,95) daha önce bu konuda eğitim almadığını; 8'i (%8,05) eğitim aldığını dile getirmiştir. Öğretmenlerin 43'ü (%49,42) sınıfında üstün yetenekli çocuk olmadığını; 40'ı (%45,98) sınıfında üstün yetenekli çocuk olduğunu; 4'ü (%4,60) sınıfında üstün yetenekli çocuk olup olmadığını emin olmadığını belirtmiştir. 48'i (%55,17) sınıfında veya okulunda üstün yetenekli olarak tanılanmış çocuk olup olmadığını emin olmadığını; 7'si (%8,05) olduğunu; 32'si (%36,78) olmadığını ifade etmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Bu form demografik bilgileri ve iletişim bilgilerini almak amacıyla araştırmacılar tarafından kursa kayıt formu şeklinde hazırlanmıştır. Formda yaş, branş, cinsiyet, mesleki kıdem ve eğitim düzeyi gibi bilgilerin yanı sıra, daha önce üstün yeteneklilerle ilgili eğitim alıp almadığı, sınıfında üstün yetenekli çocuk olup olmadığı ve eğitimden beklentilerini yazabilecekleri açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi: Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi, Şahin (2013a) tarafından hazırlanmıştır. Testin geçerlilik güvenilirlik analiz sürecinde, güvenilirlik için Kuder- Richard 20 formülü hesaplanmıştır. 19 maddeden oluşan ve güvenilirlik katsayısı .79 olan Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi'nin geliştirilmesine ilişkin bulgular incelendiğinde, aritmetik ortalama $X = 10.23$ ve çarpıklık katsayısının $-.41$ olmasından dolayı dağılımın çok az sola çarpık; basıklık katsayısının $-.87$ olmasından dolayı dağılımın kısmen basık olduğu ifade edilebilir. Bu durumda test başarısının orta düzeyde ve testin orta güçlükte olduğu söylenebilir. Testin standart sapması 4.30 olarak tespit edilmiştir. On dokuz sorudan oluşan ve 394 kişiye uygulanan, $\bar{X} = 10.23$ sahip bir testte bu değer büyük olduğu söylenemez (Şahin, 2013a).

Görüşme Soruları: Uygulanan kurs programı sonunda programın işlevselliği ile ilgili öğretmenlere yöneltilen soruları belirleme sürecinde on soruluk bir havuz oluşturulmuştur.

Nitel araştırma ve üstün yetenekli çocuklar konusunda bilgili doktorasını tamamlamış üç uzman ile ve doktorası devam eden iki kişinin değerlendirmesine sunularak sorular revize edilmiştir. Soruların sayısı görüş birliği ile beş olarak sınırlandırılmıştır. Öğretmenlerle yapılan bu görüşmeler onların izinleri dâhilinde ses kaydı altına alınmış ve eş zamanlı olarak araştırmacı tarafından not alma yöntemi kullanılmıştır. Görüşme soruları şunlardır;

1. Programın amaç ve içeriği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
2. Öğretme-öğrenme süreci ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
3. Almış olduğunuz eğitim programıyla ilgili genel görüşleriniz nelerdir?
4. Katılım süreci ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
5. Eklemek istediğiniz görüş ve düşünceleriniz nelerdir?

2.4. Araştırmanın Etik Süreçleri

Araştırmada kullanılan Şahin (2013a) tarafından hazırlanan Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testinin kullanılması için yazılı izin alınmıştır.

Araştırmada uygulanan ve sonuçları değerlendirilen eğitim programı modüler bir eğitim programı olup, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü bünyesinde kamuya açık bir şekilde yer almaktadır ve RAM yetkililerince verilmektedir. “Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu” isimli bu eğitim programı, makalenin yazarlarından biri olan ve Bağcılar RAM’da görevli eğitimcilerden biri tarafından verilmiştir.

Nitel görüşme sürecinde eğitime katılan eğitimciler arasından gönüllü olan ve branşları farklı olan beş eğitimci ile araştırmacılarından biri tarafından birebir görüşme yapılmıştır. Görüşmeler not alma ve öğretmenlerin onayı dahilinde ses kaydı yapılarak gerçekleştirilmiştir.

2.5. Verilerin analizi

Araştırmanın nicel boyutunda, eğitime katılan ve “Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi” uygulanan öğretmenlerden elde edilen veriler SPSS 21 programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde araştırma sorularına uygun olarak aritmetik ortalama, standart sapma ve t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Ancak daha önce eğitim aldığını belirten 8 öğretmenden elde edilen veriler analiz sürecine katılmamıştır. Bununla birlikte veri setine dahil edildiklerinde de sonuçlarda anlamlı bir etki tespit edilememiştir.

Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Cohen, Manion ve Morrison (2007)’a göre içerik analizi, elde edilen yazılı bilgilerin temel içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır. Analiz sürecinde öğretmenlerle yapılan görüşme kayıtları çözümlenmiş, elde edilen veriler araştırmanın amacı dikkate alınarak, benzer olanlar gruplandırılmış ve programın işlevselliğine yönelik temalar oluşturulmuştur. Elde edilen temalar uzman görüşlerine sunulmuş, uzman görüşleri dikkate alınarak temalara son şekli verilmiştir. Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen formüle uygun olarak %90 güvenilirlik elde edilmiştir. Buna göre ilgili temalar ve her bir temaya ilişkin öğretmen görüşünü yansıtan alıntı örnekleri tablolastırılarak sunulmuştur.

3. BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak sırasıyla; bilgi testinden elde edilen bulgular ve görüşmelerden elde edilen bulguları yansıtacak şekilde verilmiştir.

Tablo 3: Eğitim Programına Katılan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Ölçek	Test	N	$\bar{X}$	Ss	T
Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi	Öntest	79	12,82	2,314	-8,082**
	Sontest	79	15,08	1,831	

** $p < .01$

Tablo 3 incelendiğinde, Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi öntest ve sontest puanları arasında sontest lehine farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Buna göre, yapılan eğitimin sonucunda öğretmenlerin bilgi düzeylerinin arttığı söylenebilir.

Tablo 4: Eğitime Katılan Öğretmenlerin Üstün Yetenek ve Yeteneği Etkileyen Etmenler, Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri, Üstün Yetenekli Çocukların Belirlenmesi Alt Ölçekleri Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Alt Ölçekler	Test	N	$\bar{X}$	Ss	T
Üstün Yetenek ve Yeteneği Etkileyen Etmenler	Öntest	79	2,71	0,879	-5,637**
	Sontest	79	3,33	0,693	
Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri	Öntest	79	5,30	1,234	-5,695**
	Sontest	79	6,24	1,190	
Üstün Yetenekli Çocukların Belirlenmesi	Öntest	79	4,81	1,406	-4,032**
	Sontest	79	5,49	0,972	

** $p < .01$

Tablo 4 incelendiğinde, eğitime katılan öğretmenlerin üstün yetenek ve yeteneği etkileyen etmenler, üstün yetenekli çocukların özellikleri, üstün yetenekli çocukların belirlenmesi alt ölçeklerinden aldıkları öntest ve sontest puanları arasında sontest lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Uygulanan eğitim programının her bir alt boyutta da öğretmenlerin üstün yetenekli çocuklar hakkındaki bilgi seviyelerini arttırdığı ifade edilebilir.

Tablo 5: Eğitim Programına Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Gruplar	N	Ön test		Son test		Fark (Erişi)	T	P
		$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss			
Kadın	47	12,85	2,239	15,34	1,78	2,489 0,58	1,02	0,308
Erkek	32	12,78	2,22	14,68	1,85	1,906		

Kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin ön test ve son test puanları arasında oluşan farklılığın karşılaştırılması açısından yapılan analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin elde ettikleri bilgi seviyeleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Diğer bir ifadeyle, kadın öğretmenler ve erkek öğretmenlerin eğitimden yararlanma, bilgi seviyelerindeki artış anlamlı derecede farklı değildir.

Tablo 6: Eğitim Programına Katılan Öğretmenlerin Sınıf ve Branş Öğretmeni Olma Değişkeni Açısından Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Gruplar	N	Ön test		Son test		Fark (Erişi)	T	p
		$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss			
Sınıf	31	13,03	2,63	15,29	1,59	2,258 0,008	0,01	0,989
Branş	48	12,68	2,09	14,93	1,97			

Öğretmenlerin sınıf ve branş öğretmeni olma durumlarına göre ön test ve son test puanları arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yani öğretmenlerin alanlarına göre bilgi seviyelerindeki artışta istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 7: Eğitim Programına Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri ve Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Gruplar	N	Ön test		Son test		Fark (Erişi)	t	p
		$\bar{X}$	Ss	$\bar{X}$	Ss			
5 Yıl Altı	35	12,68	2,02	14,94	1,57	2,257 0,007	0,013	0,990
5 Yıl ve Üstü	44	12,93	2,53	15,18	0,02			

Tablo 7’de görüldüğü gibi 5 yıl altı ve 5 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ön test ve son testleri puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Diğer bir ifadeyle, her iki grubun da bilgi seviyelerindeki artışta farklılık olmamıştır.

Programın İşlevselliğine İlişkin Temalar ve Doğrudan Alıntı Örnekleri

Temalar	Görüşler
Uygulamaların güvenilirliğine destek	“Sınıfımda bilinçsizce yaptığım bazı zenginleştirme uygulamalarının yerinde olduğunu öğrenmek beni motive etti. Şimdi yeni bir heyecanla artırarak devam edeceğim yaptıklarına...” (Ö 3,).
Süre yetersizliği	“Bence daha uzun sürmeliydi eğitimler... Programın sonuna doğru diğer arkadaşlarla da bunu konuştu. Bu seminerleri düzenleyenler bu konuda başka bir program düzenlerse düşünmeden katılırım...” (Ö 2).
Yeni bir bakış açısı	“Farklılıkları fark etme becerisi için önemli bir adım benim için, öğrencilerime farklı bir gözle bakabileceğim” (Ö 4).

	<p>“...Anlamlandıramadığım hatta kızdığım bazı öğrencileri göreceğim bir gözlük edindim sanki” (Ö 5).</p>
Uygulamalı eğitim isteği	<p>“...Bence daha az konu ele alınarak daha fazla uygulamalı eğitimler olmalı...” (Ö 2).</p> <p>“..Bu konuda önümüze problemler konularak, uygulama yapma becerilerimizin daha çok geliştirilmesine yönelik eğitimlere de ağırlık verilebilir..” (Ö 3)</p>
Destek materyalleri	<p>“...Ben akşamları izlememiz için önerilen filmlerin üstün yeteneklilere yönelik farkındalığımı artırmada dersler kadar yararlı olduğunu söyleyebilirim. Filmler çok iyi seçilmişlerdi ve hocalar anlatırken oradan örneklerle ilişkilendiriyordu” (Ö 1).</p> <p>“...Bizden not tutmamamız, sadece dinlememiz, derslerin bitiminde notların verileceği söylenmişti. Notlardan öte başucu kitabı niteliğinde özenle hazırlanmış bir kitap verdi” (Ö 3).</p>
Motivasyon	<p>“On sekiz yıllık öğretmenim. Keşke daha önce böyle bir eğitim alma şansım olsaydı, onlarca öğrencim kayıp gitmiş elimden” (Ö 1).</p> <p>“...Biz öğretmenler; anlatmayı severiz dinlemek yerine. Ben ilk defa bu seminerlerde orada olan öğretmenlerin gerçekten öğrenmek için orada olduğunu hissettim.... O kadar dikkatli dinliyorduk ki yaprak düşse duyulurdu” (Ö 2).</p>
Gönüllü katılım	<p>“...Öğretmenlere zorunlu olarak dayatılan seminerlerin verimsiz olduğunu gözlemliyordum. Bence bu kursun en iyi yanı gönüllü öğretmenlerin katılması, dolayısıyla ilgisiz kişilerin ortamda bulunmamasıydı...” (Ö 3).</p> <p>“hep bir eksiklik hissetmiştim öğrencilerimin bireysel farklılıkları konusunda, isteyerek geldiğimiz bu eğitim katılan herkese konuya ilişkin önemli katkılar sağladı, eksikliğini hissettiğimiz bir konuydu...” (Ö 5).</p>
Eğitimcinin niteliği	<p>“...Hocamızın hem rehberlik hem de üstün zekalılar öğretmenliği mezunu olması zengin bir bakış açısı sundu bize... Bir de gönüllü olan eğitimcilerin gelmesi güzeldi bence” (Ö 4).</p>

Özetle belirtilecek olursa programa katılan öğretmenler; üstün yetenekli öğrencilerini tanıma, yönlendirme, sınıftaki uygulamaları zenginleştirme ve üstün yetenekli öğrencilerin yeteneklerinin yok olmasını önlemeye katkı sağlama açısından bilgi ve beceri düzeylerinin arttığını, kursu veren eğitimciyi yeterli bulduğunu belirtmiş; eğitimin daha uygulamalı ve uzun süreli yapılmasını önermişlerdir. Elde edilen nitel bulgular nicel verileri de destekleyici niteliktedir. Yani hem nicel hem de nitel verilere göre öğretmenlerin aldıkları eğitim öğretmenlere katkı sağlamıştır. Ayrıca görüşme yapılan öğretmenlerin farklı, cinsiyet, kıdem ve

branştan olması da, yapılan istatistiki analizler sonucunda bu değişkenlere göre anlamlı farklılıklar çıkmamasını daha iyi açıklamaktadır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Eğitim öğretim sürecinin başarısında öğrenci ve öğretmen özellikleri ile uygulanan eğitim programı en önemli üç sac ayağını oluşturmaktadır. İlk ve ortaokul eğitim programları orta veya orta çevresinde bulunan öğrencilerin gelişim, ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenmiştir. Bu durum üstün veya özel yetenekli çocukların kapasitelerinin göz ardı edilmesine, ilgi ve ihtiyaçlarının yeterince giderilememesine sebep olmaktadır. Ayrıca hem uygulanan eğitim programının bu özelliği, hem de öğretmenlerin üstün yetenekli çocukları fark edebilme bilgi ve becerisindeki yetersizlikler nedeni ile bu çocuklar eğitim sürecine ilgisiz kalabilmekte, edindikleri bilgi ve beceriler mevcut kapasitelerinin çok altında olabilmektedir. Sonuç olarak bilim, sanat, spor vb. gibi pek çok alanda yüksek performans gösterebilecek bu çocuklar mevcut sistem içerisinde kaybolup gidebilmekte, hatta akranlarına göre daha başarısız bir eğitim performansı gösterebilmektedirler.

Bu nedenle üstün yetenekli çocukları dikkate alacak programların geliştirilmesi çabaları yanında, bu çocukların fark edilmesi ve doğru yönlendirilmesinde rol alacak öğretmenlerin, konuya ilişkin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi giderek önem kazanmaktadır (Parke 1992; Hansen ve Feldhusen 1994; Alemdar 2009; Rakow 2011). Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri fark edebilme ve destekleyebilme becerilerine olan ihtiyacı ortaya koyan araştırmalardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

Kaya (2015) tarafından yapılan bir çalışmada; öğretmenlerin üstün yetenek kavramını nasıl algıladıkları incelenmiş, üstün yetenekli öğrencilerin özelliklerinin iyi bilinmesinin, öğretmenlerin öğrencilerini doğru yönlendirmesinde ve sınıf içi uygulamalar üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şahin (2013b)'e göre üstün yetenekli çocuklar konusunda eğitim alan ve almayan öğretmenleri karşılaştıran çalışmalar, eğitim alan öğretmenlerin tanılama sürecinde daha isabetli kararlar verdiklerini göstermektedir. Yine Şahin (2012)'in, sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrenciler ve özellikleri hakkında bilgi düzeylerini artırmaya yönelik eğitim programının etkililiği konusunda yaptığı araştırması sonucunda, uygulanan eğitimin öğretmenlerin bilgi düzeyini önemli ölçüde artırdığı sonucu elde edilmiştir.

Akar ve Uluman (2013) sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencileri belirleme ve üstün yetenekli öğrencilerle ilgili programlara aday gösterme durumlarını incelediği araştırmalarında, öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri belirleme ve doğru aday gösterme durumlarının yalnızca %18 civarında olduğu, öğretmenlerin konuyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirtilmiştir.

Alemdar (2009), üstün yetenekli çocukları tahmin etmede, öğretmenlerin gözlem puanları ile konuya ilişkin uzmanların gözlem puanları arasında önemli farklılıklar olduğunu, öğretmenlerin konuya ilişkin yetersizliklerini belirlemiştir.

Hemphill (2009) tarafından yapılan çalışmada; üstün yetenekli öğrencilerin, üstün yetenekli öğrencilere yönelik hazırlanan programlara aday gösterilmesi sürecinde öğretmenlerin ne kadar yeterli oldukları araştırılmıştır. Araştırma sonunda, sistemli ve düzenli bir şekilde üstün yetenekli öğrencilerle ilgili eğitilen öğretmenlerin, üstün yetenekli öğrencileri tanıma ve fark etmede daha da iyi bir düzeyde oldukları görülmüştür.

VanTassel-Baska ve Johnsen (2007) üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlilikleri konu alan bir çalışma yapmışlardır. Bu yeterliliklerin standart haline gelmesine yönelik olan çalışmada, öğretmenlerin üstün yetenekli

öğrenciler konusunda sahip olmaları beklenen on ayrı alan belirlenmiştir. Bu alanlar; üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminin temel gerekçeleri, öğrencinin gelişim özellikleri, bireysel öğrenme farklılıkları, öğretim stratejileri, sosyal etkileşimleri öğrenme, dil ve iletişim, öğretimi planlama, değerlendirme, profesyonel ve etik uygulamalar ve işbirliğidir.

Elhoweris, Mutua, Alsheikh ve Holloway (2005), öğretmenlerin aday gösterme sürecinde olası üstün yetenekli öğrencinin etnik kimliğinin üstün yetenekliler için hazırlanmış programlara yönlendirme yetkisini araştırmışlardır. Araştırma sonunda öğretmenlerin üstün yetenekliler için hazırlanan programlara Afrika kökenli Amerikalı öğrencilerden daha fazla oranda Avrupa kökenli Amerikalı öğrencileri yönlendirdikleri sonucu elde edilmiştir.

Endepohls-Ulpe ve Ruf (2005) araştırmalarında; deneyimli ve deneyimsiz öğretmen grubuna göre üstün yetenekli öğrencileri değerlendirmede bilişsel özelliklerin en çok bahsedilen özellik kümesi; fiziksel özelliklerin ise en az göz önünde bulundurulmuş özellik kümesi olduğu sonucu elde edilmiştir. Diğer yandan, her iki öğretmen grubunun belirttiği olumsuz yargılar karşılaştırıldığında deneyimsiz öğretmen grubun deneyimli olan gruba göre üstün yetenekli çocuklarla ilgili daha yüksek oranda olumsuz yargılara sahip olduğu görülmüştür.

Gökdere ve Ayvacı (2004), tarafından yapılan araştırma sonucunda; öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun üstün yetenekli çocuklar ve özellikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Guskin, Peng ve Simon (1992), öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri belirlerken kanaat, beklenti ve kararlarını etkileyen faktörlerin incelendiği araştırmasında, öğretmenlerin sözel ve analitik yetenek alanlarında üstün olduğunu düşündükleri bireyleri özel programlar için aday gösterdiği, ancak sosyal ve motor yetenek alanlarında ileri olduğunu düşündükleri bireyleri yönlendirmedikleri belirlenmiştir. Diğer yandan öğrencinin ırk, sosyal sınıf veya cinsiyetinden kaynaklanan nedenlerle öğretmen kanılarının farklılaştığı; öğrencileri kafalarındaki çeşitli basmakalıp tiplere uygunluk durumuna göre tanımlama eğilimi içerisinde bulduklarını tespit edilmiştir.

Bu araştırmada da; öğretmenlerin üstün yetenekli çocukları fark edebilmeleri ve doğru yönlendirebilmeleri için MEB tarafından hazırlanan “Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Farkındalık Geliştirme Kursu” modül eğitim programının öğretmenlerin bilgi düzeylerini artırmaya yönelik etkisi ile öğretmenlerin programın işlevselliğine yönelik görüşleri araştırılmıştır.

Araştırma sonucunda; “Üstün Yetenekli Çocukları Tanıma Bilgi Testi” ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmalarına dayalı olarak, uygulanan eğitim programı yoluyla öğretmenlerin konuya ilişkin farkındalık düzeylerinde istatistiki olarak anlamlı düzeyde bir artış olduğu görülmüştür. Yine testin “Üstün Yetenek ve Yeteneği Etkileyen Etmenler”, “Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri”, “Üstün Yetenekli Çocukların Belirlenmesi” alt boyutlarında da öğretmenlerin farkındalık düzeylerinde anlamlı bir artış olmuştur. Öğretmenlerin farkındalık düzeylerindeki bu artış, cinsiyet, branş ve kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir. Bu sonuçlar Şahin ve Kargın’ın (2013), sınıf öğretmenlerine üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesi konusunda verilen eğitimin öğretmenlerin bilgi düzeyine etkisini araştırdıkları ve eğitim verilen öğretmenlerin bilgi düzeyinin verilmeyen kontrol grubuna kıyasla arttığını tespit ettikleri araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Elde edilen sonuçlar Şahin (2012) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile de desteklenmektedir.

Uygulanan programın sonunda programın işlevselliğine ilişkin olarak yapılandırılmış görüşme formu ile farklı branşlardaki öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonunda elde edilen görüşlerin, nicel verilerle elde edilen bulguları desteklediği görülmüştür.

Yani öğretmenlerin uygulanan programı etkili buldukları, programın ilgi çekici olduğu, üstün yetenekli öğrencilere yönelik yeni bir bakış açısı kazandıkları belirlenmiştir.

Bu araştırmada elde edilen bulgulardan ve araştırmanın sınırlıklarından yola çıkarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

1. Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermekte olan Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı'nın özel yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili standart programları arasında yer alan beş modülden birine yönelik olarak yapılmıştır. Diğer modüllere yönelik benzer araştırmalar yapılabilir. Yapılan araştırmalar farklı ilçe ve illerde daha büyük ölçekli gerçekleştirilebilir.
2. Öğretmenlere hizmetiçi eğitim yapılmadan önce ihtiyaç analizi yapılmasının eğitim programlarının etkililiğini artırdığı bilinmektedir. İhtiyaç analizi sürecinin ardından eğitimin planlanması daha etkili sonuçlara yol açacağı için yeni yapılacak çalışmalarda, konuya ilişkin kapsamlı bir ihtiyaç analizi ile kurs için aday öğretmenler belirlenebilir.
3. Hizmetiçi eğitim almış öğretmenlerin günlük uygulamalarında bu eğitimleri nasıl yansıttığını inceleyen, paydaş görüşleri ve gözlemlere dayalı nitel çalışmalar yapılabilir.
4. MEB tarafından öğretmenlerin hizmetiçi eğitime katılmalarını teşvik edici daha etkili tedbirler artırılabilir.
5. Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı'nın özel yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili standart programları arasında yer alan ve araştırmada kullanılan modül için kurs süresi artırılabilir, uygulamalı etkinliklere ağırlık verilebilir.

KAYNAKLAR

- Akar, İ., & Uluman, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencileri doğru aday gösterme durumları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 199-212.
- Alemdar, M. (2009). *Erken çocukluk dönemindeki üstün yetenekli çocukların belirlenmesinde ebeveyn, öğretmen ve uzman görüşlerinin karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, A. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Elhoweris, H., Mutua, K., Alsheikh, N., & Holloway, P. (2005). Effect of children's ethnicity on teachers' referral and recommendation decisions in gifted and talented programs. *Remedial and Special Education*, 26(1), 25-31.
- Creswell, J. W., & Plano-Clark, V. L. (2014). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi*. (Çev. Ed. Dede, Y. & Demir, S.B.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. (6th Edition). New York, NY: Routledge.
- Çağlar, D. (2004). Üstün zekâlı çocukların özellikleri. İçinde Şirin, M.R., Kulaksızoğlu A. & Bilgili, A.E (Ed.), *Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı* (95-110). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Endepohls-Ulpe, M., & Ruf, H. (2006). Primary school teachers' criteria for the identification of Gifted pupils. *High Ability Studies*, 16(02), 219-228.

- Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayın Evi.
- Hansen, J.B., & Feldhusen, J.F. (1994) Comparison of trained and untrained teachers of gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 38(3), 115-121.
- Hemphill, A. N. (2009). *How teacher participation in the identification process impacts the under representation of minority students in gifted programs*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Southern California University, California.
- İnce, M., & Oktay, E. (2006). Bilginin bir stratejik güç olarak önemi ve örgütlerde bilgi yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi*, 10(9), 15-29.
- Gökdere, M., & Ayvacı, H. Ş. (2004). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar ve özellikleri ile ilgili bilgi seviyelerinin belirlenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 17-26.
- Guskin, S. L., Peng, C. Y. J., & Simon, M. (1992). Do teachers react to multiple intelligences? Effects of teachers stereotypes on judgments and expectancies for students with diverse patterns of giftedness/talent. *Gifted Child Quarterly*, 36(1), 32-37.
- Kaya, F. (2015). Öğretmenlerin üstün zeka kavramı ve üstün zekalı öğrencilerin özel gereksinimleri. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 59-74.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. Ed. Turan, S.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- MEB, (2015). Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü. <http://oyegm.meb.gov.tr/> adresinden elde edildi.
- MEB, (2013). Üstün yetenekli bireyler strateji ve uygulama planı 2013-2017. Özel eğitim ve rehberlik hizmetleri genel müdürlüğü. <http://mebk12.meb.gov.tr/meb> adresinden elde edildi.
- MEB, (2007). *Tebliğler Dergisi*, Sayı: 2593 Ek ve Değişiklik Mart 2009/2617. <http://www.meb.gov.tr> adresinden elde edildi.
- MEB, (2001). *Tebliğler Dergisi*, Sayı:2524 Ek ve Değişiklik Nisan 2009/2619. <http://www.meb.gov.tr> adresinden elde edildi.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. (2nd Edition). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Parke, N.B. (1992). Challenging Gifted Students in the Regular Classroom. ERIC EC Digest #E513. <http://www.gifted.uconn.edu/siegle/tag/Digests/e513.html> adresinden Haziran 2015 tarihinde alınmıştır.
- Rakow, S. (2011). *Educating gifted students in middle school: A Practical guide*. (2nd Edition). Waco: Prufrock Press.
- Renzulli, J. S. (1986). The three-ring conception of giftedness: A developmental model for creative productivity. İçinde R.J. Sternberg & J.E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (53-92). Cambridge: Cambridge University Press.
- Smith C. (2012). *Gifted and talented students*. New Zealand: Published for the Ministry of Education by Learning Media Limited.

- Şahin, F. (2012). *Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrenciler ve özellikleri hakkında bilgi düzeylerini artırmaya yönelik eğitim programının etkililiği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Şahin, F. (2013a). Sınıf öğretmenlerine yönelik üstün yetenekli öğrencileri belirleme bilgi testinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Asya Öğretim Dergisi*, 1(1), 20-29.
- Şahin, F. (2013b). Üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri konusunda okul öncesi yardımcı öğretmen adaylara verilen eğitimin etkisi. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 166-175.
- Şahin, F., & Kargın, T. (2013). Sınıf öğretmenlerine üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesi konusunda verilen bir eğitimin öğretmenlerin bilgi düzeyine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 14(2), 1-13.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- VanTassel-Baska, J., & Johnsen, S. K. (2007). Teacher education standards for the field of gifted education. *Gifted Child Quarterly*, 51(2), 182-205.

SUMMARY

The qualities of teacher and student and the education program applied are the three most important components for success in education. Education programs of primary and secondary school are prepared according to average students' development, talent and interest. This situation leads to an overlook of gifted students' capacities and causes inadequate attention to their needs and interests. In addition, because of this feature of education programs as well as teachers' insufficient knowledge about gifted students, these students may remain distant to educational process and their knowledge and skills may remain under their current capacities. As a result, these kids who can show high performance in many areas such as science, art and sport disappear in the system and even show less academic success than their peers.

In order to meet the educational needs of gifted students, first these children need to be detected and then directed to enriched educational programs. Teachers share big responsibility in noticing these children. When teachers enroll in training programs to have a better understanding about their students, they make more accurate decisions in guiding and directing. Standard training program for teacher to gain this awareness are prepared by Professional Development Support Group Presidency which run under the Ministry of National Education Teacher Training Group Presidency in Turkey. This training program consists of five modules which are "Identification of Gifted Individuals Methods and Techniques Course", "Education of Gifted Individuals Course", "Gifted Individuals and Their Education Course", "Creating Awareness Course for Gifted Children" and "Development of Activity in Gifted Education Course".

The aim of this research was to evaluate the effectiveness of "Identification of Gifted Individuals Methods and Techniques Course" designed for the purpose of allowing teachers to gain awareness and increase their knowledge about qualities of gifted children by using mixed research design. Quantitative data of this research was acquired through Knowledge Test About Talented Students prepared by Şahin (2013a) and filled out by teachers at the beginning and at the end of the course. Qualitative data was obtained through half-structured interviews done with 5 voluntary teachers after the completion of course.

Results were revealed that there was a statistically significant difference between pretest and posttest means of teachers on .01 level. This significant difference was also found between subtests of test which are "Gifted and Factors that Influence Gifted", "Qualities of Gifted Children" and "Identifying Gifted Children". Results showed that the training program increased the teachers' information level about gifted children. However, there was no significant difference according to gender, professional seniority, being a class or branch teacher. Upon analyzing the interviews done with the teachers after the course, they stated that they benefitted from the course and improved their awareness of gifted students. They also said that this course helped them to gain a new perspective and increased their motivation. Value of voluntary works, qualification of teachers, hands-on training and need of supporting materials were among the other themes that teachers focused. Some examples from teachers' comments are: "This course was a big step for me to gain the ability of noticing differences, now I will be able to evaluate my students with a new perspective", "...It was like I have now a glass to see my students whom I got angry and didn't understand differently", "...I am eighteen-year teacher, I wish I had a chance to take such education before, I have lost many students", " I felt in this course that teachers were there just to learn", "...We were listening so carefully that if a leaf would fall, we would hear it", "...The best side of this

course was that only voluntary teachers attended". Qualitative data of the research support the quantitative data and are in line with the literature.

On the basis of research findings and limitations of the study, some suggestions have been made. Similar research can be conducted related to other modules in standard programs of gifted education. Conducting this research on a larger scale will contribute more to the field. Prior to training program, need analysis can be determined. Qualitative studies which examine the daily practice of the teachers who enrolled in such training programs to see the effects of training including their views and observations can be conducted. Increasing the duration of modules and including hands-on training under the scope of program are also among other suggestions. In addition, Ministry of National Education should take more effective precautions to encourage teachers to enroll such training programs.